

॥ ఐతరీయోపనిషత్ ॥

వాజ్ మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠితమావిరావీర్మ ఏధి ॥

వేదస్య మ ఆణీస్థః శ్చుతం మే మా ప్రహాసీరసేనాధీతీనాహోరాత్రాన్ సందధామ్యుతం వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి ॥

తన్మామవతు తద్వక్తారమవత్సవతు మామవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ॥

॥ ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

॥ అథ ఐతరీయోపనిషది ప్రథమాధ్యాయే ప్రథమః ఖణ్డః ॥

ఓం ఆత్మా వా ఇదమేక ఏవాగ్ర ఆసీన్నాన్యత్కించన మిషత్ | స ఈక్షత లోకాన్ను సృజా ఇతి ॥ ౧ ॥

స ఇమాః లోకానసృజత | అమ్భా మరిచీర్మాపోఽదోఽమ్భుః పరేణ దివం ద్యౌః ప్రతిష్ఠాఽన్తరిక్షం మరిచయః ॥

పుథివీ మరో యా అధస్తాత్త ఆపః ॥ ౨ ॥

స ఈక్షతేమే ను లోకా లోకపాలాన్ను సృజా ఇతి ॥ సోఽద్భ్య ఏవ పురుషం సముద్భృత్యామూర్ఛయత్ ॥ ౩ ॥

తమభ్యతపత్తస్యాభితప్తస్య ముఖం నిరభిద్యత యథాఽణ్డం ముఖాద్వాగ్వాచోఽగ్నిర్నాసికే నిరభిద్యేతం నాసికాభ్యాం ప్రాణః

॥ ప్రాణాద్వాయురక్షిణీ నిరభిద్యేతమక్షీభ్యాం చక్షుశ్చక్షుష ఆదిత్యః కర్ణౌ నిరభిద్యేతాం కర్ణాభ్యాం శ్రోత్రం

శ్రోత్రద్దిశస్త్వజ్జీరభిద్యత త్వచో లోమాని లోమభ్య ఓషధివనస్సతయా

హృదయం నిరభిద్యత హృదయాన్మనో మనసశ్చన్త్రమా నాభిర్నిరభిద్యత నాభ్యా అపానోఽపానాన్మృత్యుః

శిశ్నం నిరభిద్యత శిశ్నాద్రేతో రేతస ఆపః ॥ ౪ ॥

॥ ఇత్యైతరీయోపనిషది ప్రథమాధ్యాయే ప్రథమః ఖణ్డః ॥

॥ అథ ఐతరీయోపనిషది ప్రథమాధ్యాయే ద్వితీయః ఖణ్డః ॥

తా ఏతా దేవతాః సృష్టా అస్మిన్మహాత్యర్ణవే ప్రాపతన్ | తమశనాపిపాసాభ్యామన్యవార్జత్ | తా

ఏనమబ్రువన్నాయతనం నః ప్రజానీహి యస్మిన్ప్రతిష్ఠితా అన్నమదామేతి ॥ ౧ ॥

తాభ్యో గామానయత్తా అబ్రువన్న వై నోఽయమలమితి ।

తాభ్యోఽశ్వమానయత్తా అబ్రువన్న వై నోఽయమలమితి ॥ ౨ ॥

తాభ్యః పురుషమానయత్తా అబ్రువన్ సుకృతం బతేతి పురుషో వావ సుకృతమ్ ।

తా అబ్రవీద్యథాయతనం ప్రవిశతేతి ॥ ౩ ॥

అగ్నిర్వాగ్భూత్వా ముఖం ప్రావిశద్వాయుః ప్రాణో భూత్వా నాసికే ప్రావిశదాదిత్యశ్శక్తుర్భూత్వాఽక్షిణీ ప్రావిశాద్దిశః శ్రోత్రం

భూత్వా కర్ణౌ ప్రావిశన్నోషధివనస్పతయో లోమాని భూత్వా త్వచంప్రావిశంశ్చస్తమా మనో భూత్వా హృదయం

ప్రావిశన్మృత్యురపానో భూత్వా నాభిం ప్రావిశదాపో రేతో భూత్వా శిశ్నం ప్రావిశన్ ॥ ౪ ॥

తమశనాయాపిపాసే అబ్రూతామావాభ్యామభిప్రజానీహీతి తే అబ్రవీదేతాస్వేవ వాం దేవతాస్వాభజామ్యేతాసు భాగిన్స్వో

కరోమీతి । తస్మాద్వైకై కస్యై చ దేవతాయై హవిర్భూహ్యతే భాగిన్యావేవాస్యామశనాయాపిపాసే

భవతః ॥ ౫ ॥

॥ ఇత్యైతరేయోపనిషది ప్రథమాధ్యాయే ద్వితీయః ఖణ్డః ॥

॥ అథ ఐతరేయోపనిషది ప్రథమాధ్యాయే తృతీయః ఖణ్డః ॥

స ఈక్షతేమీ ను లోకాశ్చ లోకపాలాశ్చాన్నమేభ్యః సృజా ఇతి ॥ ౧ ॥

సోఽపోఽభ్యతపత్తాభ్యోఽభితప్తాభ్యో మూర్తిరజాయత ।

యా వై సా మూర్తిరజాయతాన్నం వై తత్ ॥ ౨ ॥

తదేనత్సృష్టం పరాఙ్మ్యజిఘాంసత్తద్వాచాఽజిఘృక్షత్ తన్నాశక్నోద్వాచా గ్రహీతుమ్ ।

స యద్దైనద్వాచాఽగ్రహైష్యదభివ్యాహృత్య హైవాన్నమత్రప్స్యత్ ॥ ౩ ॥

తత్ప్రాణేనాజిఘృక్షత్ తన్నాశక్నోత్ప్రాణేన గ్రహీతుం స యద్దైనత్ప్రాణేనాగ్రహైష్యదభిప్రాణ్య

హైవాన్నమత్రప్స్యత్ ॥ ౪ ॥

తచ్ఛక్ష్మషాఽజిఘ్నుక్షత్ తన్నాశక్నోచ్ఛక్ష్మషా గ్రహీతుం స యద్దైన్తచ్ఛక్ష్మషాఽగ్రహైష్యద్భ్రష్ట్యా హైవానమత్రస్యత్ ॥ ౫ ॥

తచ్ఛ్రోత్రేణాజిఘ్నుక్షత్ తన్నాశక్నోచ్ఛ్రోత్రేణ గ్రహీతుం స యద్దైన్తచ్ఛ్రోత్రేణాగ్రహైష్యచ్ఛ్రుత్వా హైవాన్నమత్రస్యత్ ॥ ౬ ॥

తత్త్వచాఽజిఘ్నుక్షత్ తన్నాశక్నోత్త్వచా గ్రహీతుం స యద్దైన్తత్త్వచాఽగ్రహైష్యత్ స్పృష్ట్యా హైవాన్నమత్రస్యత్ ॥ ౭ ॥

తన్మనసాఽజిఘ్నుక్షత్ తన్నాశక్నోన్మనసా గ్రహీతుం స యద్దైన్తన్మనసాఽగ్రహైష్యద్ధ్యాత్వా హైవాన్నమత్రస్యత్ ॥ ౮ ॥

తచ్ఛిశ్నేనాజిఘ్నుక్షత్ తన్నాశక్నోచ్ఛిశ్నేన గ్రహీతుం స యద్దైన్తచ్ఛిశ్నేనాగ్రహైష్యద్విత్సంజ్య హైవానమత్రస్యత్ ॥ ౯ ॥

తదపాసేనాజిఘ్నుక్షత్ తదావయత్ సైషోఽన్నస్య గ్రహో యద్వాయురనాయుర్వా ఏష యద్వాయుః ॥ ౧౦ ॥

స ఈక్షత కథం న్విదం మద్భుతే స్యాదితి స ఈక్షత కతరేణ ప్రవద్యా ఇతి ।

స ఈక్షత యది వాచాఽభివ్యాహృతం యది ప్రాణేనాభిప్రాణితం యది చక్షుషా దృష్టం యది శ్రోత్రేణ శ్రుతం

యది త్వచా స్పృష్టం యది మనసా ధ్యాతం యద్యపాసేనాభ్యపానితం యది శిశ్నేన విస్పృష్టమథ

కోఽహమితి ॥ ౧౧ ॥

స ఏతమేవ సీమానం విదర్శ్యతయా ద్వారా ప్రాపద్యత । సైషా విదృతిర్నామ ద్వాస్తదేతన్నాఽన్తనమ్ ।

తస్య త్రయ ఆవసథాస్తయః స్వప్నా అయమావసథోఽయమావసథోఽయమావసథ ఇతి ॥ ౧౨ ॥

స జాతో భూతాన్యభివ్యైఖ్యత్ కిమిహాన్యం వావదిషదితి । స ఏతమేవ పురుషం బ్రహ్మ తతమమపశ్యత్ ।

ఇదమదర్శనమితి ॥ ౧౩ ॥

తస్మాదిదన్త్రో నామేదన్త్రో హ వై నామ । తమిదన్త్రం సన్తమింద్ర ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణ ।

పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః ॥ ౧౪ ॥

॥ ఇత్యైతరేయోపనిషది ప్రథమాధ్యాయే తృతీయః ఖణ్డః ॥

॥ అథ ఐతరోపనిషది ద్వితీయోధ్యాయః ॥

ఓం పురుషే హ వా ఆయమాదితో గర్భో భవతి యదేతద్రేతః । తదేతత్సర్వేభ్యోఽఙ్గభ్యస్తేజః
సంభూతమాత్మస్యేవఽఽత్మానం బిభర్తి తద్యదా స్త్రియాం సింజ్యత్యథైనజ్జనయతి తదస్య ప్రథమం జన్మ ॥ ౧ ॥

తత్స్త్రియా ఆత్మభూయం గచ్ఛతి యథా స్వమజ్గం తథా । తస్మాదేనాం న హినస్తి ।
సాఽస్యైతమాత్మానమత్ర గతం భావయతి ॥ ౨ ॥

సా భావయిత్రీ భావయితవ్యా భవతి । తం స్త్రీ గర్భ బిభర్తి । సోఽగ్ర ఏవ కుమారం జన్మనోఽగ్రేఽధిభావయతి ।
స యత్కుమారం జన్మనోఽగ్రేఽధిభావయత్యాత్మానమేవ తద్భావయత్యేషం లోకానాం సన్తత్యా ।
ఏవం సన్తతా హిమే లోకాస్తదస్య ద్వితీయం జన్మ ॥ ౩ ॥

సోఽస్యాయమాత్మా పుణ్యేభ్యః కర్మభ్యః ప్రతిధీయతే । అథాస్యాయామితర ఆత్మా కృతకృత్యో వయోగతః పైతి ।
స ఇతః ప్రయస్నేవ పునర్జాయతే తదస్య తృతీయం జన్మ ॥ ౪ ॥

తదుక్తమ్పిణా గర్భే ను సన్నస్నేషామవేదమహం దేవానాం జనిమాని విశ్వా శతం మా పుర ఆయసీరరక్షన్నధః శ్యేనో
జవసా నిరదీయమితి । గర్భ ఏవైతచ్ఛయానో వామదేవ ఏవమువాచ ॥ ౫ ॥

స ఏవం విద్వానస్మాచ్ఛరీరభేదాదూర్ధ్వ ఉత్త్రమ్యాముష్మిన్ స్వర్గే లోకే సర్వాన్ కామానాప్త్వాఽమృతః సమభవత్
సమభవత్ ॥ ౬ ॥

॥ ఇత్యైతరోపనిషది ద్వితీయోధ్యాయః ॥

॥ అథ ఐతరోపనిషది తృతీయోధ్యాయః ॥

ఓం కోఽయమాత్మేతి వయముషాస్మహే కతరః స ఆత్మా । యేన వా పశ్యతి యేన వా శృణోతి యేన వా
గంధానాజిఘ్రతి యేన వా వాచం వ్యాకరోతి యేన వా స్వాదు చాస్వాదు చ విజానాతి ॥ ౧ ॥

యదేతద్ధృదయం మనశ్చైతత్ । సంజ్ఞానమాజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం మేధా

దృష్టిర్పతిమతిర్మనీషా జూతిః స్మృతిః సంకల్పః క్రతురసుః కామో వశ ఇతి ।

సర్వాణ్యేవైతాని ప్రజ్ఞానస్య నామధేయాని భవంతి ॥ ౨ ॥

ఏష బ్రహ్మైష ఇన్ద్ర ఏష ప్రజాపతిరేతే సర్వే దేవా ఇమాని చ పజ్మమహాభూతాని పృథివీ వాయురాకాశ ఆపో

జ్యోతీంషీత్యేతానీమాని చ క్షుద్ద్రమిశ్రాణీవ ।

బీజానీతరాణి చేతరాణి చాణ్డాజాని చ జారుజాని చ స్వేదజాని చోద్భిజాని చాశ్వా గావః పురుషా హస్తినో యత్కిజ్జేదం

ప్రాణి జగ్గమం చ పతత్రి చ యచ్ఛ స్థావరం సర్వం తత్ప్రజ్ఞానేత్రం ప్రజ్ఞానే ప్రతిష్ఠితం ప్రజ్ఞానేత్రే లోకః ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠా

ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ ॥ ౩ ॥

స ఏతేన ప్రాజ్ఞేనాఽఽత్రనాఽస్మాల్లోకాదుత్త్రమ్యాముష్మిన్స్వర్గే లోకే సర్వాన్ కామానాప్త్వాఽమృతః సమభవత్

సమభవత్ ॥ ౪ ॥

॥ ఇత్యైతరోపనిషది తృతీయోధ్యాయః ॥

ఓం వాజ్ మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠితమావిరావీర్మ ఏధి వేదస్య మ ఆణీస్థః శ్రుతం మే మా

ప్రహాసీరనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్ సందధామ్యుత్రం వదిష్యామి సత్యం వదిష్యామి తన్మామవతు

తద్వక్తారమవత్యవతు మామవతు వక్తారమవతు వక్తారమ్ ॥

॥ ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

For corrections

Mail to urbhaskar@yahoo.com